T071 BL 1 (023) Nói Về Các Pháp-Thọ Giới-Bồ Tát-An Cư-Tự Tứ-Y-GiàyDépDa-ThứcUống-GiớiPháp CủaTỳKheo-Bộ Hòa Lê

Tạng Luật (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1421 - LUAÄT DI SA TAÉC BOÄÂ HOØA HEÂ NGUÕ PHAÀN, Quyeån 14 1

LUAÄT DI SA TAÉC BOÄ HOØA HEÂ NGUÕ PHAÀN QUYEÅN 15

Phaàn 3: NOÙI VEÀ CAÙC PHAÙP: THOÏ GIÔÙI, BOÁ TAÙT, AN CÖ, TÖÏ TÖÙ, Y, GIAØY DEÙP DA, THÖÙC UOÁNG V.V...

Ñoaïn 1: NOÙI VEÀ PHAÙP THOÏ GIÔÙI

Ñöùc Phaät ôû taïi thaønh Vöông-xaù, baûo caùc Tyø-kheo: Thuôû ñôøi quaù khöù, coù nhaø Vua teân laø Uaát Ma. Vôï leû coù boán ngöôøi con, ngöôøi thöù nhaát teân Chieáu Muïc, ngöôøi thöù hai teân laø Thoâng Muïc, ngöôøi thöù ba teân Ñieàu Phuïc Töôïng, ngöôøi thöù teân Ni Laâu ñeàu thoâng minh hieåu roäng, coù oai ñöùc. Ñeä nhaát phu nhaân coù moät ngöôøi con teân laø Tröôøng-sinh, ngu ñaàn xaáu xí, moïi ngöôøi ñeàu khinh mieät. Phu nhaân nghó: Con ta tuy laø lôùn nhöng taøi ñöùc khoâng baèng ai, coøn boán ñöùa kia laïi coù oai ñöùc, ngoâi vò cuûa nöôùc chaéc veà tay chuùng. Ta neân laäp möu keá theá naøo ñeå cuûng coá cô nghieäp cho con ta. Baø ta laïi nghó: Hieän nay nhaø Vua coi troïng vaø tin yeâu mình hôn caùc phu nhaân khaùc. Tröôùc heát ta neân duøng tình caûm, sau seõ duøng lyù ñeå giaûi quyeát. Nhö möu keá ñaõ nghó, baø ta beøn trang ñieåm heát söùc ñeïp ñeõ ñeå khi Vua ñeán laø chieám ñöôïc söï yeâu thöông vaø Vua muoán gaàn guõi vôùi baø ta ngay. Khi aáy, baø ta khoùc söôùt möôùt, nhaø Vua hoûi lyù do, baø ta traû lôøi: Em coù lôøi nguyeän nhoû, e khoâng toaïi, ñaønh phaûi cheát cho xong ñôøi. Nhaø Vua noùi: Em coù lôøi nguyeän theá naøo, neáu hôïp lyù thì anh ñaâu traùi ñöôïc. Baø ta beøn taâu vôùi nhaø Vua: Boán ñöùa con cuûa Vua ñeàu coù oai ñöùc, coøn ñöùa con cuûa em tuy lôùn, nhöng taøi ñöùc khoâng baèng ai, vaán ñeà keá thöøa ñaïi nghieäp e chuùng noù seõ ñoaït ñi thoâi. Neáu nhaø Vua taãn xuaát boán ñöùa kia thì em môùi yeân taâm. Nhaø Vua noùi: Boán ñöùa ñoù ñeàu coù hieáu ñeå, ñoái vôùi nöôùc khoâng coù loãi gì, nay ta laøm theá naøo taãn xuaát ñöôïc. Baø ta laïi noùi: Thaät ra vieäc nhaø caû vieäc nöôùc loøng em quaù ñoãi lo toan ñeàn ñaùp, vì boán ñöùa con cuûa Vua ñeàu coù oai ñöùc, daân chuùng ñeàu quyù meán, moät ngaøy naøo ñoù chuùng noù tranh giaønh nhau ngoâi vò aét haún seõ saùt haïi nhau vaø loäc nöôùc lôùn lao kia seõ bò tieâu dieät, mai sau laøm gì coù Vua?! Nhaø Vua noùi:

SOÁ 1421 - LUAÄT DI SA TAÉC BOÄÂ HOØA HEÂ NGUÕ PHAÀN, Quyeån 15 343

Thoâi! Thoâi ñöøng noùi theâm nöõa. Nhaø Vua lieàn keâu boán ngöôøi con, ra leänh phaûi ñi khoûi nöôùc. Boán ngöôøi con vaâng leänh, lieàn chuaån bò haønh trang. Khi aáy, baø meï cuûa boán ngöôøi con vaø caùc chò em ruoät ñeàu xin ñöôïc cuøng ñi. Khoâng nhöõng theá, caùc löïc só, baùch quan, Baø-la-moân, Tröôûng giaû, Cö só, taát

caû daân chuùng haàu heát ñeàu vui loøng xin ñöôïc ñi theo. Nhaø Vua chaáp thuaän cho theo taát caû. Laø theá ñaáy, boán ngöôøi con baùi töø ra ñi. Qua ñöôïc beân kia soâng Kyø-la, hoï ñeán phía baéc Tuyeát sôn, nôi ñoù ñaát baèng phaúng roäng raõi, boán beà nguùt ngaøn söï trong laønh, tónh mòch, laïi nhieàu traùi ngoït, caây laønh, kyø hoa dò thaûo, vaø muoâng thuù ñuû loaïi. Nhaän ra ñaát laønh, boán ngöôøi con cho döøng laïi roài goïi Baø-la-moân, Tröôûng giaû, Cö só ñeán ñeå cuøng nhau baøn baïc: “Caùc nôi ñaõ ñi qua, khoâng nôi naøo hôn choã naøy, coù theå ñònh cö ñöôïc roài”. Taát caû ñeàu ñoàng yù, nôi ñaây laø queâ höông môùi. Hoï xaây döïng thaønh aáp vaø chæ trong thôøi gian vaøi naêm soá ngöôøi quy tuï ñoâng ñuùc, daàn daàn phoàn thònh trôû thaønh ñaïi quoác. Caùch sau vaøi naêm, Vua cha nhôù ñeán con, hoûi quaàn thaàn: Boán ñöùa con cuûa ta nay ôû ñaâu? Quaàn thaàn taâu: ÔÛ taïi phía baéc Tuyeát sôn, gaàn röøng Xaù-di, xaây döïng thaønh quaùch doanh aáp, muoân daân phaùt ñaït, ñaát ñai maøu môõ, aùo côm sung tuùc khoâng heà thieáu thoán. Nhaø Vua nghe roài Ba laàn khen ngôïi con ta coù ñuû khaû naêng! Nhaø Vua Ba laàn laäp laïi lôøi khen nhö theá. Töø ñoù, mang danh hieäu laø chuûng toäc Thích Ca. Ni-laâu coù con teân laø Töôïng-ñaàu-la. Töôïng-ñaàu-la coù con teân laø Cuø-ñaàu-la. Cuø-ñaàu-la coù con teân laø Ni-höu-la. Ni-höu-la coù boán ngöôøi con: Moät teân laø Tònh Phaïn, hai teân laø Baïch Phaïn, ba teân laø Hoäc Phaïn, boán teân laø Cam Loà Phaïn. Vua Tònh Phaïn coù hai ngöôøi con: Moät teân laø Boà-taùt, hai teân laø Nan-ñaø. Baïch Phaïn coù hai ngöôøi con: Moät teân laø A- nan, hai teân laø Ñieàu-ñaït. Hoäc Phaïn coù hai ngöôøi con: Moät teân laø Ma-ha- nam, hai teân laø A-na-luaät. Cam Loà Phaïn coù hai ngöôøi con: Moät teân laø Baø-baø, hai teân laø Baït-ñeà. Boà-taùt coù con teân laø La-haàu-la. Khi coøn nhoû Boà-taùt ñaõ coù chí xuaát gia. Vua cha sôï con hoïc ñaïo, thöôøng duøng naêm duïc ñeå cho con vui chôi. Ñeán möôøi boán tuoåi, Boà-taùt oai nghieâm leân xa giaù du ngoaïn cöûa thaønh phía Ñoâng, thaáy moät ngöôøi giaø ñaàu baïc löng khoøm, choáng gaäy, böôùc ñi yeát ôùt, Boà-taùt hoûi ngöôøi ñaùnh xe: Ñoù laø ngöôøi gì? Teân ñaùnh xe thöa: Ñoù laø ngöôøi giaø. Boà-taùt laïi hoûi: Giaø laø theá naøo? Thöa Boà-taùt, giaø laø tuoåi ñaõ lôùn, caên coát chín muoài, hình daïng bieán ñoåi, saéc töôùng suy taøn, ñöùng ngoài khoå sôû, maïng soáng khoâng coøn bao laâu, cho neân goïi laø giaø. Boà-taùt hoûi: Ta coù traùnh khoûi tình traïng ñoù khoâng? Thöa Ngaøi laøm sao traùnh khoûi. Boà-taùt baûo quay xe veà laïi cung, töï nghó: Chöa lìa khoûi söï giaø neân saàu öu khoâng vui. Vua cha hoûi teân haàu ñaùnh xe: Thaùi

töû ñi chôi coù vui hay khoâng? Teân ñaùnh xe taâu: Khoâng vui. Taïi sao vaäy? Vì gaëp moät ngöôøi giaø neân Thaùi töû khoâng vui. Nhaø Vua sôï, theo lôøi oâng thaày töôùng, e Thaùi töû khoâng laâu nöõa seõ xuaát gia, laïi taêng theâm naêm duïc ñeå mua vui cho Thaùi töû. Sau thôøi gian laâu, Thaùi töû laïi ra leänh ngöôøi ñaùnh xe nghieâm xa giaù du quaùn cöûa thaønh phía Nam. Gaëp moät ngöôøi beänh hình theå yeáu oám, döïa cöûa thôû hoãn heãn. Thaùi töû hoûi ngöôøi ñaùnh xe: Ñoù laø ngöôøi gì? Thöa Boà-taùt: Ñoù laø ngöôøi beänh. Boà-taùt laïi hoûi: Theá naøo laø ngöôøi beänh? Thöa Ngaøi boán ñaïi taêng theâm söï toån giaûm, aên uoáng khoâng ñöôïc,

söùc löïc yeáu daàn, maïng soáng ôû trong khoaûnh khaéc, neân goïi laø beänh. Boà-taùt hoûi: Ta coù traùnh khoûi tình traïng ñoù khoâng? Thöa Ngaøi, laøm sao traùnh khoûi. Thaùi töû baûo quay xe veà cung, töï nghó: Chöa lìa khoûi söï giaø beänh, laïi taêng theâm saàu öu. Nhaø Vua hoûi teân ñaùnh xe: Thaùi töû ñi chôi coù vui khoâng? Teân ñaùnh xe taâu: Laïi caøng khoâng vui! Vua laïi hoûi: Vì sao? Baåm Ñaïi vöông vì gaëp moät ngöôøi beänh cho neân khoâng vui. Nhaø Vua sôï Thaùi töû xuaát gia, neân taêng theâm naêm duïc ngaøy ñeâm ñeå cho Thaùi töû vui. Sau thôøi gian laâu, Boà-taùt laïi baûo ngöôøi ñaùnh xe nghieâm xa giaù, du quaùn cöûa thaønh phía Taây. Gaëp moät ngöôøi cheát, töû thi khieâng ñi tröôùc, gia ñình caû nam laãn nöõ ñi sau khoùc keå. Thaùi töû hoûi ngöôøi haàu xe: Ñoù laø ngöôøi gì? Thöa Thaùi töû, ñoù laø ngöôøi cheát. Laïi hoûi: Theá naøo goïi laø ngöôøi cheát? Thöa Ngaøi, hôi thôû chaám döùt, tinh thaàn khoâng bieát gì nöõa, vaát boû nôi ñoàng troáng, vónh vieãn xa lìa baø con, neân goïi laø cheát. Boà-taùt hoûi: Ta coù traùnh khoûi traïng huoáng ñoù khoâng? Ngöôøi haàu xe thöa: Laøm sao traùnh khoûi. Boà-taùt töï nghó: Chöa traùnh khoûi giaø beänh cheát, neân caøng taêng theâm saàu öu, lieàn quay xe trôû veà. Treân ñöôøng thaáy ngöôøi caïo boû raâu toùc, maëc phaùp phuïc, böng baùt, nhìn ñaát maø ñi, Thaùi töû hoûi ngöôøi ñaùnh xe: Ñoù laø ngöôøi gì maø y phuïc khaùc vôùi ngöôøi ñôøi? Thöa Thaùi töû, ñoù laø ngöôøi xuaát gia. Laïi hoûi: Theá naøo goïi laø ngöôøi xuaát gia? Thöa Ngaøi, ngöôøi kheùo töï ñieàu phuïc, ñuû caùc oai nghi, thöôøng haønh nhaãn nhuïc, thöông xoùt chuùng sinh, neân goïi laø xuaát gia. Boà-taùt nghe roài, ba laàn thoát leân: Laønh thay! Ñaây laø söï soáng an laïc duy nhaát! Thaùi töû lieàn xuoáng xe ñeán gaàn cung kính hoûi: Taïi sao hình thöùc y phuïc cuûa Ngaøi khoâng gioáng ngöôøi ñôøi? (Caùch traû lôøi cuõng gioáng nhö treân). Boà-taùt laïi ba laàn khen: Laønh thay! Neáp soáng naøy laø an vui nhaát. Boà-taùt leân xe veà cung. Töø xa coù moät ngöôøi nöõ troâng thaáy Boà-taùt, traùi tim coâ ta bò rung ñoäng vì aùi duïc, lieàn noùi keä: Meï vui vì coù con Cha con vui cuõng theá Ngöôøi nöõ ñöôïc choàng naøy Vui hôn vaøo Neâ hoaøn.

SOÁ 1421 - LUAÄT DI SA TAÉC BOÄÂ HOØA HEÂ NGUÕ PHAÀN, Quyeån 15 345

Boà-taùt nghe noùi tieáng Neâ hoaøn, hoan hyû voâ cuøng, töï nghó: Ta laøm theá naøo ñeå seõ chöùng ñöôïc Neâ hoaøn voâ thöôïng naøy? Trôû veà cung, Boà-taùt mieân man suy nghó ñeán caùc phaùp sinh, laõo, beänh, töû chöa ñöôïc xa lìa naøy... Nhaø Vua hoûi ngöôøi ñaùnh xe: Nay Thaùi töû ñi chôi coù vui hay khoâng? Ngöôøi haàu xe thöa: Khi ñi thì khoâng vui, nhöng luùc veà thì raát vui. Vua laïi hoûi: Taïi sao vaäy? Thöa Ngaøi khi ñi gaëp moät ngöôøi cheát neân khoâng vui, luùc veà thaáy moät Tyø-kheo cho neân raát vui. Nhaø Vua laïi nghó: Töôùng sö noùi Thaùi töû seõ xuaát gia chaéc laø ñuùng. Nhaø Vua taêng theâm naêm duïc caû ngaøy laãn ñeâm ñeå Thaùi töû vui chôi. Boà-taùt thöôûng thöùc troø vui cuûa caùc kyõ nöõ, taïm thôøi nguû ñöôïc. Sau ñoù, ñaùm kyõ nöõ ñeàu vuøi mình trong giaác nguû. Boà-taùt tænh daäy thaáy caùc kyõ nöõ cuøng goái nhau maø nguû, hoaëc loä hình theå chaúng khaùc naøo con ngöôøi baèng caây goã, nöôùc muõi, nöôùc maét, nöôùc daõi töø trong mieäng chaûy ra, ñaøn caàm, ñaøn saét, ñaøn tieâu... ngoån ngang döôùi ñaát, laïi thaáy cung ñieän cuõng nhö goø hoang. Chöùng kieán caûnh töôïng naøy, Boà- taùt

phaûi Ba laàn thoát leân lôøi than: Hoïa thay! Hoïa thay! Boà-taùt lieàn chaïy ñeán cung ñieän cuûa phuï vöông ôû, bieán traïng cuûa cung ñieän cuõng laïi nhö vaäy. Boà-taùt laïi cuõng than: Hoïa thay! Hoïa thay! Chaùn ngaùn quaù roài! Phaûi xa lìa gaáp! Luùc aáy, Boà-taùt ra leänh cho teân haàu Xieån-ñaø: Ngöôi haõy thaéng con ngöïa, ñöøng cho ai hay! Xieån-ñaø thöa: Ban ñeâm khoâng phaûi laø luùc ñi, khoâng neân du quaùn. Hôn nöõa, ñaâu coù oaùn ñòch böùc baùch nôi hoaøng cung, khoâng bieát vì lyù do gì maø ban ñeâm baûo thaéng ngöïa? Thaùi töû traû lôøi: Coù ñaïi oaùn ñòch, ngöôi khoâng bieát ñaâu. Caùi oaùn ñòch laø giaø, beänh, cheát, oaùn ñòch ñoù môùi laø lôùn. Ngöôi phaûi thaéng ngöïa gaáp, khoâng neân trì hoaõn. Con baïch maõ ñöôïc thaéng xong, Xieån-ñaø ñem ra tröôùc saân roài thöa: Ngöïa ñaõ thaéng xong, ñem ñeán ñaây roài. Boà-taùt lieàn ñeán nôi con ngöïa, muoán côõi leân, con ngöïa lieàn hyù leân moät tieáng vôùi gioïng buoàn thaûm. Thieân thaàn sôï coù söï trôû ngaïi, lieàn duøng caùch laøm loaõng aâm thanh cuûa ngöïa, khieán cho ngöôøi khoâng nghe. Boà-taùt côõi ngöïa höôùng veà phía Ñoâng caùc, cöûa Ñoâng caùc lieàn môû, laïi höôùng veà cöûa thaønh, cöûa thaønh cuõng töï môû. Ra khoûi cöûa thaønh roài, Boà-taùt höôùng veà röøng A-naäu-da, caùch thaønh khoâng xa. Boà-taùt xuoáng ngöïa, côûi aùo quyù baùu, trao cho Xieån-ñaø vaø noùi: Ngöôi ñem con ngöïa vaø chieác aùo naøy veà hoaøng cung, taâu leân: Hoâm nay ta baùi taï cha meï ñeå ñi hoïc ñaïo, khoâng laâu laém ñaâu, ta seõ trôû veà, xin song thaân ñöøng quaù buoàn raàu. Xieån-ñaø khoùc loùc, quyø goái thöa: Töôùng sö tröôùc kia coù noùi, Thaùi töû seõ laøn Chuyeån luaân Thaùnh vöông coù baûy thöù baùu, moät ngaøn ngöôøi con, laøm Vua boán coõi thieân haï, duøng chaùnh phaùp trò ñôøi, khoâng duøng binh tröôïng, töï nhieân thaùi bình, taïi sao nay laïi töø boû ngoâi Vua, côûi aùo quyù baùu, nhaän söï khoå nôi röøng nuùi hoang vu?! Boà-taùt hoûi

SOÁ 1421 - LUAÄT DI SA TAÉC BOÄÂ HOØA HEÂ NGUÕ PHAÀN, Quyeån 15 346

laïi: Töôùng sö luùc baáy giôø coøn noùi gì nöõa khoâng? Xieån-ñaø thöa, töôùng sö coøn noùi: Neáu khoâng vui soáng vôùi thieân haï, xuaát gia hoïc ñaïo seõ thaønh Chaùnh ñaúng giaùc voâ thöôïng. Boà-taùt noùi: Ngöôi nghe roõ nhö vaäy taïi sao nay laïi buoàn? Ngöôi phaûi mau trôû veà taâu vôùi song thaân ta: Duø cho xöông coát muïc naùt maø ta khoâng chaám döùt ñöôïc nguoàn goác cuûa sinh, laõo, beänh, töû thì ta khoâng trôû veà. Luùc aáy Xieån-ñaø buoàn khoùc, ñeán tröôùc kính leã, ñi nhieãu ba voøng, roài daét ngöïa, ñem y baùu veà cung. Boà-taùt tieán veà phía tröôùc, thaáy moät ngöôøi thôï saên maëc chieác aùo caø sa, lieàn ñeán choã oâng ta, duøng chieác aùo giaù ñaùng traêm ngaøn laàn ñoåi laáy chieác aùo kia roài maëc ñi. Boà-taùt höôùng ñeán caây Tu-ma-na, beân goác caây coù ngöôøi thôï caïo toùc, nhôø caïo ñaàu. Hoï lieàn caïo toùc cho Boà-taùt. Trôøi Thích- ñeà-hoaøn-nhaân, trong chôùp nhoaùng, nhö co duoãi caùnh tay, ñeán tröôùc Boà- taùt, laáy y, höùng toùc ñem veà Thieân cung. Caïo toùc roài, Boà-taùt nghó: Nay ta ñaõ laøm ngöôøi xuaát gia töï nhieân ñuû giôùi. Töø ñoù, Ngaøi tuaàn töï du haønh ñeán thaønh Vöông-xaù. Vua Bình-sa luùc thieáu thôøi coù naêm lôøi nguyeän: 1. Phuï vöông baêng haø ta seõ noái ngoâi. 2. Khi laøm Vua gaëp Phaät ra ñôøi. 3. Chính mình ñöôïc thaáy Phaät, gaàn guõi cuùng döôøng. 4. Phaùt taâm hoan hyû ñaëng nghe chaùnh phaùp. 5. Nghe phaùp roài

lieàn ñöôïc tin hieåu. Boà-taùt vaøo thaønh khaát thöïc, oai nghi raïng rôõ, nhìn ñaát maø ñi. Khi aáy, chöa coù bình baùt, Ngaøi trì laù sen thay baùt ñi khaép moïi neûo ñöôøng, baùt laù sen coøn coäng. Luùc ñoù, nhaø Vua cuøng quaàn thaàn ôû treân voïng laàu, töø xa thaáy Boà-taùt laáy laøm kyø laï, quay laïi noùi vôùi quaàn thaàn: Chöa töøng nghe thaáy ai nhö ngöôøi naøy, chaéc laø thaàn thaùnh. Quaàn thaàn ñeàu taâu: Tröôùc ñaây coù nghe, phía baéc Tuyeát sôn, Vua thaønh Ca-duy-la-veä teân laø Tònh Phaïn, sinh ngöôøi con teân laø Boà-taùt. Thaày töôùng xem töôùng noùi: Neáu ôû nhaø thì seõ laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông, laøm chuû boán coõi thieân haï, baûy thöù baùu töï ñeán, töùc laø luaân baùu, töôïng baùu, maõ baùu, chaâu baùu, nöõ baùu, thaàn baùu vaø chuû binh baùu. Vua coù moät ngaøn ngöôøi con duõng kieän, söùc maïnh phi thöôøng, duøng phaùp cheá ngöï ñôøi, binh tröôïng khoâng duøng ñeán maø töï nhieân thaùi bình. Neáu khoâng vui soáng vôùi theá gian, xuaát gia hoïc ñaïo, chöùng thaønh Phaät ñaïo, ñoä sinh töû cho ngöôøi. Nghe Thaùi töû ñaõ xuaát gia chaéc laø ngöôøi naøy. Vua nghe noùi nhö theá, beøn raát vui möøng, noùi: Naêm lôøi nguyeàn cuûa ta tröôùc ñaây, moät lôøi ñaõ thöïc hieän, coøn boán lôøi nöõa, chaéc nay seõ toaïi nguyeän. Nhaø Vua lieàn saéc hai ngöôøi tôùi xem Boà-taùt truù nghæ taïi ñaâu ñeå nhaø Vua ñeán. Nhaän leänh, hai ngöôøi theo saùt ñeán taän nôi, thaáy Boà-taùt khaát thöïc xong trôû veà nuùi Ba-la-naïi, ngoài kieát giaø höôùng veà

nöôùc Ba-tuaàn. Moät ngöôøi luoân theo ñeå quan saùt, moät ngöôøi veà taâu vôùi Vua. Nhaø Vua lieàn trang nghieâm xa giaù thaúng ñeán nôi. Boà-taùt hoát nhieân ñình chæ kieát giaø xuoáng nuùi, nhaø Vua ñang leo leân nuùi, ñeán choã Boà-taùt. Boà-taùt noùi: Laïi ñaây, laønh thay Ñaïi vöông! Vua seõ nhaän ñöôïc ñieàu an laønh. Nhaø Vua lieàn cuùi ñaàu kính leã saùt chaân roài ngoài lui qua moät beân, baïch Boà-taùt: Ngaøi sinh töø nöôùc naøo, xuaát gia töø hoï naøo? Boà-taùt traû lôøi: Sinh töø phía baéc Tuyeát sôn, nöôùc Xaù-di, thaønh Ca-duy-la-veä, cha teân laø Tònh Phaïn, hoï laø Cuø-ñaøm. Nhaø Vua muoán thöû Boà-taùt cho neân noùi: Toäc taùnh cuûa Tyø-kheo toân quyù, ngoâi Vua lôùn ôû ñôøi, Thaùnh ñöùc töï nhieân, bao truøm boán bieån, boán bieån khoâng moät ai khoâng troâng chôø. Neáu Ngaøi nhieáp chaùnh thì toâi cuõng höôùng veà phöông Baéc maø phuïng thôø. Boà-taùt traû lôøi: Ñòa vò naøo baèng ñòa vò Chuyeån luaân Thaùnh vöông maø toâi ñaõ boû huoáng laø boán bieån. Sôû dó toâi xuaát gia caàu ñaïo laø muoán vöôït khoûi taát caû caùi khoå lôùn cuûa sinh töû. Sao khoâng thænh toâi thaønh ñaïo roài ñoä Ñaïi vöông tröôùc maø laïi bo bo cho vieäc ñoù laø troïng yeáu?! Nhaø Vua noùi: Hay thay! Lôøi noùi ñoù raát laø vöøa yù! Xin Ngaøi thaønh ñaïo roài ñoä toâi vaø ngöôøi trong nöôùc naøy tröôùc. Boà-taùt chaáp thuaän. Nhaø Vua raát hoan hyû kính leã saùt chaân roài caùo lui. Sau khi nhaø Vua ñi, Boà-taùt beøn höôùng veà caây Boà-ñeà. Caùch caây Boà-ñeà khoâng xa coù moät ngöôøi caét coû, teân laø Kieát-an, Ngaøi tôùi xin moät ít coû, ñem ñeán traûi beân moät goác caây roài ngoài kieát giaø, thaúng ngöôøi, chaùnh yù, chaùnh nieäm tröôùc maét, lieàn töø ñöôïc naêm caùi, lìa duïc, lìa phaùp aùc baát thieän… Cuoái cuøng ñaéc ñeä töù thieàn vaø an truù trong ñoù, thoâng haïnh ba möôi

baûy ñaïo phaåm. Do taâm tònh naøy maø ba minh raïng chieáu, töùc laø Tuùc maïng minh, Tha taâm minh vaø Laäu taän minh, nhö trong kinh Thuïy ÖÙng Boån Khôûi ñaõ noùi. Khi aáy, Ngaøi ñöùng daäy ñeán nôi laøng Uaát-tyø-la, ngoài döôùi röøng caây, khôûi ñaàu cho vieäc ñaéc thaønh Phaät ñaïo. Ñaàu ñeâm, Ngaøi quaùn möôøi hai nhaân duyeân nghòch vaø thuaän. Do duyeân caùi naøy neân caùi naøy hieän höõu, duyeân dieät thì caùi naøy dieät theo. Nghóa laø voâ minh duyeân haønh, haønh duyeân thöùc, thöùc duyeân danh saéc, danh saéc duyeân luïc nhaäp, luïc nhaäp duyeân xuùc, xuùc duyeân thoï, thoï duyeân aùi, aùi duyeân thuû, thuû duyeân höõu, höõu duyeân sinh, sinh duyeân laõo töû, öu bi, khoå naõo. Neáu voâ minh dieät thì haønh dieät, haønh dieät thì thöùc dieät, thöùc dieät thì danh saéc dieät, danh saéc dieät thì luïc nhaäp dieät, luïc nhaäp dieät thì xuùc dieät, xuùc dieät thì thoï dieät, thoï dieät thì aùi dieät, aùi dieät thì thuû dieät, thuû dieät thì höõu dieät, höõu dieät thì sinh dieät, sinh dieät thì laõo töû, öu bi, khoå naõo ñeàu dieät. Thaáy roõ nghóa duyeân khôûi naøy roài, Ngaøi beøn noùi keä: Caùc phaùp ñeàu duyeân sinh Phaïm chí baét ñaàu thieàn

SOÁ 1421 - LUAÄT DI SA TAÉC BOÄÂ HOØA HEÂ NGUÕ PHAÀN, Quyeån 15 348

Ñaõ roõ phaùp duyeân sinh Caùc nghi, coù theå tröø. Caùc phaùp ñeàu duyeân sinh Phaïm chí baét ñaàu thieàn Ñaõ roõ phaùp duyeân sinh Caùc khoå, coù theå tröø. Caùc phaùp ñeàu duyeân sinh Phaïm chí baét ñaàu thieàn Ma toái taêm phaù ñöôïc Nhö maët trôøi treân khoâng. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân maéc beänh caûm gioù, thaàn nuùi Ma-tu-la lieàn laáy traùi Ha-leâ-laëc daâng Phaät, thöa: Cuùi xin Phaät duøng traùi caây naøy ñeå tröø beänh caûm gioù. Ñöùc Phaät thoï nhaän vaø duøng, beänh caûm gioù lieàn heát, ngoài kieát giaø baûy ngaøy thoï söï an vui giaûi thoaùt. Sau baûy ngaøy, töø Tam-muoäi ñöùng daäy du haønh trong nhaân gian. Khi aáy coù naêm traêm khaùch buoân chôû haøng treân naêm traêm coã xe, trong ñoù coù hai ñaïi nhaân, moät teân laø Ly Vò, ngöôøi thöù hai teân laø Ba-lôïi. Xöa kia hai ngöôøi coù moät thieän trí thöùc qua ñôøi, xin laøm thieän thaàn, thöôøng ñi theo hoï, nghó: Nay Ñöùc Phaät môùi thaønh ñaïo cao caû, chöa coù ngöôøi daâng cuùng thöùc aên, ta neân khieán hai oâng baïn cuùng döôøng Ñöùc Phaät ñeå ñöôïc an laønh nhieàu kieáp. Vò thieän thaàn lieàn duøng thaàn löïc laøm cho ñoaøn xe ñeàu bò trôû ngaïi, moïi ngöôøi sôï seät, khaán vaùi boán phöông. Vò thieän thaàn töø khoâng trung noùi: Caùc ngöôøi ñöøng sôï! Caùc ngöôøi ñöøng sôï. Nay Ñöùc Phaät Theá Toân vöøa môùi thaønh ñaïo caû, ngoài yeân laëng baûy ngaøy, töø thieàn ñònh ñöùng daäy du haønh vaø hieän ngoài nôi goác caây kia, chöa coù ngöôøi daâng cuùng, hai oâng baïn neân ñem löông khoâ, maät, daâng cuùng ñeå ñöôïc an laïc nhieàu ñôøi. Moïi ngöôøi ñeàu hoan hyû, troän maät vôùi löông khoâ ñem ñeán ñeå cuùng. Töø xa, thaáy Ñöùc Theá Toân ngoài döôùi taøng caây, dung maõi ñónh ñaïc, caùc caên tòch ñònh, coù ba möôi hai töôùng cuûa ñaïi nhaân, aùnh saùnh toûa voøng quanh moät taàm, gioáng nhö nuùi vaøng. Hoï ñeán tröôùc maët, kính leã saùt chaân Phaät roài daâng cuùng löông khoâ troän vôùi maät. Ñöùc Theá Toân khôûi yù nghó: Caùc Ñöùc Phaät quaù khöù ñeàu duøng bình baùt ñeå thoï, caùc Ñöùc Phaät ñöông lai cuõng laïi nhö vaäy. Nay Ta cuõng neân duøng baùt ñeå thoï nhaän thöùc aên cuùng döôøng. Töù Thieân vöông

bieát yù Phaät, moãi ngöôøi töï laáy moät caùi baùt baèng ñaù saïch coù muøi thôm töï nhieân ñem ñeán daâng Ñöùc Theá Toân, baïch: Cuùi xin Ngaøi nhaän laáy ñoà ñöïng naøy cuûa chuùng con ñeå thoï vaät daâng cuùng cuûa ngöôøi laùi buoân. Ñöùc Phaät laïi suy nghó: Neáu laáy moät caùi baùt cuûa moät Thieân vöông thì maáy vò kia khoâng baèng loøng. Ngaøi beøn laáy caû boán caùi ñeå vaøo trong baøn tay beân

traùi, duøng tay beân phaûi eùp laïi thaønh moät caùi, nhaän laáy vaät daâng cuùng. Thoï roài Ngaøi noùi: Caùc ngöôøi neân quy y Phaät, quy y Phaùp. Hoï lieàn thoï hai töï quy. Trong loaøi ngöôøi, hai nhaø buoân laø ngöôøi thoï hai töï quy ñaàu tieân. Ngaøi noùi phaùp tuøy hyû, chuù nguyeän baèng keä: Hai chaân, ngöôi an oån Boán chaân cuõng an oån Ñi cuõng ñöôïc an oån Veà cuõng ñöôïc an oån. Nhö ngöôøi caøy caàu mong Gieo gioáng vôùi hy voïng Ngöôi ñi bieån hy voïng Thu hoaïch nhö ngöôøi caøy. Ñöùc Theá Toân noùi keä naøy roài laïi vì khaùch buoân noùi caùc phaùp dieäu, chæ veõ lôïi ích ñeå hoï vui möøng. Sau ñoù, Ngaøi ñeán ngoài döôùi moät taøng caây thoï thöïc thöùc aên ñaõ thoï nhaän. Duøng löông khoâ troän maät xong, Ngaøi laïi ngoài kieát giaø nhaäp ñònh baûy ngaøy thoï söï vui trong giaûi thoaùt. Sau baûy ngaøy, ñeán choã truù nguï cuûa roàng Vaên Laân, ngoài döôùi taøng caây. Con roàng ra khoûi nöôùc duøng thöùc aên khoâng phaûi cuûa loaøi ngöôøi daâng leân Ñöùc Theá Toân. Ñöùc Phaät nhaän vaø thoï thöïc roài laïi ngoài nhaäp ñònh baûy ngaøy, thoï söï vui giaûi thoaùt. Khi aáy baàu trôøi daøy ñaëc maây ñen, möa suoát baûy ngaøy, khieán ngöôøi hoaûng sôï. Con roàng khôûi yù nieäm: Nay, trôøi möa ñaùng sôï, ta neân bieán hoùa laøm thaønh thaân lôùn vaây quanh Ñöùc Phaät baûy voøng, laáy ñaàu che treân Ñöùc Phaät ñeå khoûi möa gioù moøng muoãi quaáy raày Ngaøi. Nghó xong, roàng lieàn thöïc hieän. Baûy ngaøy qua roài, Ñöùc Theá Toân töø Tam-muoäi ñöùng daäy. Roàng thaáy taïnh möa, voøm trôøi trong saùng, xaû boû thaân hình lôùn kia, bieán laøm thieáu nieân, cuùi ñaàu baïch Phaät: Con hoùa thaân lôùn, vaây quanh baûy voøng, ñaàu che treân Ñöùc Phaät, muoán cho gioù möa moøng muoãi ñöøng xuùc naõo ñeán Nhö Lai. Vì lyù do ñoù Ñöùc Phaät noùi keä: Xa lìa, vui choán tónh Nghe phaùp, thaáy phaùp, vui Khoâng naõo haïi ñôøi, vui Thöông chuùng sinh neân, vui. Lìa duïc theá gian, vui Vöôït heát aân aùi, vui Ngöôøi deïp ñöôïc ngaõ maïn Ñoù laø vui toái thöôïng. Ñöùc Phaät noùi keä roài, ñöùng daäy ñeán Uaát-tyø-la, thoân Tö-na, vaøo thoân khaát thöïc, sau ñoù ñeán nhaø cuûa Baø-la-moân Tö-na, ñöùng im laëng beân

ngoaøi cöûa, ngöôøi nöõ aáy teân laø Tu-xaø-ñaø, thaáy oai töôùng thaàn dieäu cuûa Ñöùc Phaät, lieàn ñeán tröôùc maët, laáy bình baùt cuûa Ñöùc Phaät ñöïng ñaày thöùc aên ngon boå, daâng cuùng Ñöùc Theá Toân. Ñöùc Phaät thoï thöïc roài noùi: Ngöôøi coù theå quy y Phaät, quy y Phaùp. Tu-xaø-ñaø lieàn thoï hai quy y. Trong soá ngöôøi nöõ, Tu-xaø-ñaø laø ngöôøi ñaàu tieân thoï hai töï quy, laøm ngöôøi Öu-baø- di. Ñöùc Phaät thoï thöïc roài, trôû laïi döôùi taøng caây Boà-ñeà, ngoài kieát giaø, nhaäp ñònh baûy ngaøy, thoï caùi vui giaûi thoaùt. Sau baûy ngaøy, töø Tam-muoäi ñöùng daäy,

maëc y böng baùt trôû laïi nhaø aáy. Tö-na daâng thöùc aên roài thoï hai quy y (nhö treân ñaõ noùi). Sau ñoù, Ñöùc Phaät laïi ñeán nhaø aáy, ngöôøi ñaøn baø thaáy Ñöùc Phaät, daâng thöùc aên, roài thoï hai quy y nhö tröôùc. Sau ñoù, Ñöùc Phaät ñeán laàn nöõa, boán chò em cuûa nhaø kia thaáy Phaät, daâng thöùc aên, thoï hai quy y (cuõng nhö tröôùc). Ñöùc Phaät thoï thöïc xong, laïi trôû veà döôùi taøng caây Boà-ñeà, ngoài nhaäp ñònh baûy ngaøy. Khi xuaát ñònh, Ngaøi höôùng ñeán A-döï-ba-la, caây Ni-caâu-loaïi, giöõa ñöôøng thaáy moät ngöôøi nöõ ñang khuaáy laïc ñeå laøm toâ, beøn ñeán khaát thöïc, ngöôøi nöõ kia laáy baùt ñöïng ñaày laïc cuùng Phaät, roài thoï hai quy y nhö tröôùc. Ñöùc Phaät thoï thöïc roài ñeán goác caây phía tröôùc ngoài nhaäp ñònh Tam-muoäi baûy ngaøy. Qua baûy ngaøy roài, xuaát ñònh, khôûi yù nieäm: Phaùp Ta chöùng ñöôïc raát laø vi dieäu, khoù roõ, khoù thaáy, tòch mòch voâ vi, ngöôøi trí môùi bieát choã vi dieäu aáy, chaúng phaûi keû ngu hieåu ñöôïc. Chuùng sinh laïi öa ôû trong nhaø toái taêm ba coõi, keát deät thaønh nghieäp chöôùng laøm sao coù theå ngoä ñaïo möôøi hai nhaân duyeân saâu xa vi dieäu khoù thaáy naøy. Hôn nöõa, phaûi döùt taát caû haønh, caét döùt ngay söï löu chuyeån cuûa noù, taän dieät aân aùi thì roõ coäi nguoàn Neâ hoaøn voâ dö. Quaû thaät laø ñieàu raát khoù. Neáu Ta ñem noùi ra thì töï chuoác laáy caùi vaát vaû, caùi nhoïc nhaèn, cuoái cuøng töï laáy caùi khoå voâ ích! Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân muoán noùi roõ lyù do vì sao khoâng theå giaûng noùi baèng keä: Ñaïo Ta thaønh raát khoù Neáu noùi cho nhaø toái Nghòch doøng xoaùy sinh töû Phaùp maàu raát khoù hieåu. Bò nhieãm duïc phuû che Ngu aùm khoâng thaáy ñöôïc Ngöôøi tham saân ngu si Khoâng theå hieåu phaùp naøy. Do vaäy, Ñöùc Theá Toân im laëng khoâng noùi phaùp. Luùc aáy, trôøi Phaïm thieân ôû treân coõi Phaïm thieân, töø xa bieát ñöôïc yù cuûa Ñöùc Phaät, khôûi nieäm: Nay Ñöùc Phaät chaùnh giaùc xuaát hieän ôû ñôøi, maø khoâng vì chuùng sinh noùi phaùp töï thaân ñaõ chöùng ngoä thì theá gian maõi ôû trong taêm toái, sau khi cheát

phaûi ñoïa vaøo ba ñöôøng döõ. Nghó nhö vaäy roài, nhö löïc só co duoãi caùnh tay, trong chôùp nhoaùng bieán daïng nôi coõi Phaïm thieân, xuaát hieän tröôùc Ñöùc Phaät, ñaàu maët kính leã saùt chaân, roài ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät: Cuùi xin Ñöùc Theá Toân thöông xoùt chuùng sinh, vì hoï giaûng noùi phaùp. Vaãn coù chuùng sinh ñuû khaû naêng laõnh thoï lôøi Phaät daïy. Neáu hoï khoâng ñöôïc nghe phaùp seõ bò thoái ñoïa. Ba laàn thöa thænh nhö vaäy, trôøi Phaïm thieân laïi duøng nghóa naøy noùi keä thænh Phaät: Tröôùc ñaây Ma-kieät naøy Thöôøng noùi phaùp taïp ueá Nguyeän môû cöûa cam loà Dieãn noùi nghóa thuaàn tònh. Chính toâi ôû Phaïm cung Ñeàu thaáy Phaät xöa noùi Cuùi xin Ñaáng maét Tueä Cuõng môû Phaùp ñöôøng daïy. Cuùng sinh ñaày öu naõo Khoâng lìa sinh laõo töû Vì nhieàu ngöôøi öa thieän Xin noùi phaùp chieán thaéng. Luùc aáy, Ñöùc Theá Toân im laëng nhaän lôøi, roài duøng Phaät nhaõn xem khaép theá gian, thaáy chuùng sinh caên coù lôïi, ñoän, coù ngöôøi sôï ñôøi sau ñoïa trong ba ñöôøng döõ, coù ngöôøi coù khaû naêng thoï phaùp nhö bieån caû, coù ngöôøi nhö goác hoa sen ôû trong buøn, nhöng hoa ra khoûi nöôùc hay chöa ra khoûi nöôùc ñeàu khoâng bò nhieãm buøn. Ñöùc Phaät noùi keä:

Tröôùc ngaïi vieäc voâ ích Khoâng noùi nghóa thaâm dieäu. Loái cam loà seõ môû Taát caû ñeàu neân nghe. Baáy giôø, trôøi Phaïm thieân nghe baøi keä roài vui möøng voâ haïn, ñeán tröôùc Phaät kính leã saùt chaân, ñi quanh beân phaûi ba voøng, boång nhieân bieán maát trôû veà Thieân cung. Ñöùc Phaät khôûi yù nieäm: Loái cam loà seõ môû, ai laø ngöôøi ñöôïc nghe tröôùc? Uaát-ñaàu-lam-phaát thoâng minh deã laõnh hoäi. Ngöôøi naøy neân ñöôïc nghe tröôùc. Ñaõ xaùc ñònh ñöôïc ñoái töôïng neân Ñöùc Phaät leân ñöôøng. Ngay luùc aáy, treân khoâng trung chö Thieân thöa: Uaát-ñaàu-lam-phaát qua ñôøi tröôùc ñaây baûy ngaøy. Ñöùc Phaät noùi: Khoå thay cho oâng ta ñaõ maát haún cô hoäi. Taïi sao khoâng ñöôïc nghe tieáng phaùp cam loà?! Ñöùc Phaät laïi nghó: Loái cam loà seõ môû, tieáp theo ai laø ngöôøi ñöôïc nghe? A-lan-ca-lan thoâng minh deã laõnh hoäi, ñaây laø ngöôøi keá tieáp neân ñöôïc

nghe. Ñöùc Phaät vöøa muoán ñi, chö Thieân laïi noùi: A-lan-ca-lan vöøa môùi qua ñôøi ñeâm roài. Ñöùc Phaät noùi: Khoå thaät! Trong phaùp cam loà maø khoâng ñöôïc nghe, sinh töû luaân hoài do ñaâu ñöôïc chaám döùt?! Ñöùc Phaät laïi suy nghó: Loái cam loà seõ môû, ai laø ngöôøi tieáp theo seõ ñöôïc nghe tröôùc? Xöa kia phuï vöông sai naêm ngöôøi theo haàu Ta khoå cöïc, coâng ñöùc aáy Ta neân ñeàn traû. Naêm ngöôøi ñoù hieän nay ñang ôû nöôùc Ba-la-naïi, trong vöôøn Loäc Uyeån Tieân nhaân. Ñöùc Phaät nghó nhö vaäy roài lieàn ñi. Treân loä trình, Ngaøi gaëp Phaïm chí teân laø Öu-baø-kyø-baø. Töø xa troâng thaáy Ñöùc Theá Toân dung maïo ñónh ñaïc, caùc caên tòch ñònh, aùnh saùnh toûa ra moät taàm, gioáng nhö nuùi vaøng, Phaïm chí beøn hoûi: Ngaøi thôø thaày naøo? Ngaøi haønh theo phaùp naøo maø ñöôïc toân quyù nhö theá? Khi aáy Ñöùc Theá Toân duøng keä traû lôøi: Nhaát thieát trí laø hôn heát Khoâng luïy, khoâng bò nhieãm Khoâng thaày, Ta töï tu Töï nhieân thoâng Thaùnh ñaïo. Chæ moät vaø duy nhaát Khieán ñôøi ñöôïc an oån Seõ ôû Ba-la-naïi Ñaùnh troáng phaùp cam loà. Phaïm chí laïi hoûi: Ngaøi töï noùi laø toái thaéng, xin ñöôïc nghe nghóa aáy. Ñöùc Phaät laïi duøng keä traû lôøi: Ñaõ tröø heát raøng buoäc Dieät laäu hoaëc ba coõi Phaù tan caùc phaùp aùc Theá neân Ta toái thaéng. Phaïm chí khoâng chaáp nhaän, giuõ aùo boû ñi. Vò thieân thaàn baïn ñôøi tröôùc cuûa Phaïm chí töø treân khoâng lieàn noùi keä: Phaät vöøa môùi ra ñôøi Baäc toân kính theá gian Taïi sao baïn ñöôïc gaëp Laïi boû maø ra ñi?! Vò Phaïm chí tuy nghe baøi keä vaãn boû ñi khoâng ngoù laïi. Luùc aáy, Ñöùc Theá Toân höôùng ñeán Ba-la-naïi, nôi choã ôû cuûa naêm ngöôøi. Naêm ngöôøi töø xa thaáy Ñöùc Phaät ñeán, cuøng daën nhau: Sa-moân Cuø-ñaøm tröôùc kia aên moät ngaøy moät haït meø, moät haït thoùc coøn khoâng ñaéc ñaïo, neân nhieàu ham muoán caùch ñaïo caøng xa, chuùng ta chæ ñaët moät chieác gheá nhoû vaø ñöøng neân ñöùng daäy nghinh ñoùn, leã baùi hoûi chaøo. Nhöng khi Ñöùc Theá Toân tôùi, naêm ngöôøi ñaõ töï ñoäng ñöùng daäy kính leã, röôùc y baùt traûi choã ngoài toát,

laáy nöôùc röûa chaân, song vaãn coøn coi thöôøng Nhö Lai neân chæ goïi taùnh danh... cuûa Ngaøi ñeå môøi ngoài. Ñöùc Phaät baûo naêm ngöôøi: Caùc ngöôi laø keû

ngu si, daën nhau theá naøo maø töï huûy boû. Caùc ngöôi chôù neân ñoái vôùi Phaät maø khinh, goïi baèng taùnh danh, ñeå roài phaûi thoï khoå baùo nhieàu kieáp. Ta nay ñaõ thaønh Chaùnh giaùc voâ thöôïng, neân phaûi cuøng nhau nhaát taâm laõnh thoï lôøi daïy. Neáu caùc ngöôi tuøy thuaän khoâng choáng traùi thì khoâng bao laâu seõ ñöôïc xuaát gia trong toäc taùnh, tònh tu phaïm haïnh, hieän chöùng ñaïo quaû, sinh töû ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, vieäc caàn laøm ñaõ laøm xong, hieåu roõ naêm aám, an höôûng Neâ hoaøn. Naêm ngöôøi laïi noùi: Tröôùc ñaây oâng tu khoå haïnh, laøm nhöõng vieäc laøm khoù nhö vaäy maø coøn khoâng ñaéc phaùp vöôït hôn ngöôøi, ñaày ñuû lôïi ích cuûa baäc Thaùnh, huoáng chi nay boû khoå haïnh soáng phoùng tuùng nhieàu ham muoán, thì phaùp vöôït hôn ngöôøi laøm sao coù ñöôïc? Ñöùc Phaät laïi baûo: Caùc ngöôi ñöøng khinh Ñöùc Nhö Lai baäc Chaùnh giaùc voâ thöôïng. Phaät khoâng maát ñaïo cuõng khoâng ña duïc. Naêm ngöôøi nghe roài môùi boû yù nghó cuõ. Ñöùc Phaät laïi baûo: Ñôøi coù hai cöïc ñoan khoâng neân thaân caän, moät laø tham ñaém aùi duïc, noùi duïc laø khoâng coù toäi loãi, hai laø taø kieán khoå haïnh, khoâng heà coù daáu veát cuûa ñaïo. Xaû boû hai cöïc ñoan ñoù thì ñöôïc Trung ñaïo, phaùt sinh maét trí saùng suoát giaùc ngoä höôùng ñeán Nieát-baøn. Theá naøo goïi laø Trung ñaïo? Trung ñaïo laø taùm con ñöôøng chính: Chaùnh kieán, Chaùnh tö, Chaùnh ngöõ, Chaùnh nghieäp, Chaùnh maïng, Chaùnh phöông tieän, Chaùnh nieäm vaø Chaùnh ñònh. Nhö vaäy goïi laø Trung ñaïo. Laïi coù boán Thaùnh ñeá: Khoå Thaùnh ñeá, Khoå taäp Thaùnh ñeá, Khoå dieät Thaùnh ñeá vaø Khoå dieät ñaïo Thaùnh ñeá. Khoå Thaùnh ñeá laø theá naøo? Nghóa laø sinh khoå, laõo khoå, beänh khoå, töû khoå, öu bi naõo khoå, oaùn gheùt gaëp nhau khoå, aùi bieät ly khoå, mong caàu maø bò maát khoå. Noùi moät caùch goïn: Naêm aám xí thaïnh laø khoå. Nhö vaäy laø khoå Thaùnh ñeá. Khoå taäp Thaùnh ñeá laø theá naøo? Nghóa laø höõu aùi vaø phieàn naõo caâu sinh, öa thích ñaém vöôùng khaép nôi. Nhö vaäy goïi laø Khoå taäp Thaùnh ñeá. Khoå dieät Thaùnh ñeá laø theá naøo? Nghóa laø traïng thaùi vaéng laëng sau khi ñoaïn heát aùi. Nhö vaäy goïi laø Khoå dieät Thaùnh ñeá. Khoå dieät ñaïo Thaùnh ñeá laø theá naøo? Nghóa laø taùm con ñöôøng chaùnh. Nhö vaäy goïi laø Khoå dieät ñaïo Thaùnh ñeá. Ñoù laø phaùp tröôùc ñaây Ta chöa töøng nghe. Nhaõn sinh, trí sinh, minh sinh, giaùc sinh, thoâng sinh, tueä sinh, phaùp nhö vaäy neân bieát. Tröôùc ñaây Ta chöa töøng nghe nhaõn sinh cho ñeán tueä sinh, phaùp nhö vaäy Ta ñaõ bieát. Tröôùc ñaây Ta chöa töøng nghe nhaõn sinh cho ñeán tueä sinh laø Khoå Thaùnh ñeá. Khoå Thaùnh ñeá nhö vaäy neân bieát, Khoå Thaùnh ñeá nhö vaäy Ta ñaõ bieát. Tröôùc ñaây Ta chöa töøng nghe nhaõn sinh cho ñeán tueä sinh laø Khoå taäp Thaùnh ñeá. Khoå taäp Thaùnh ñeá nhö vaäy neân ñoaïn, Khoå taäp Thaùnh ñeá nhö vaäy

SOÁ 1421 - LUAÄT DI SA TAÉC BOÄÂ HOØA HEÂ NGUÕ PHAÀN, Quyeån 15 354

Ta ñaõ ñoaïn. Tröôùc ñaây Ta chöa töøng nghe nhaõn sinh cho ñeán tueä sinh laø Khoå dieät Thaùnh ñeá. Khoå dieät Thaùnh ñeá nhö vaäy neân chöùng, Khoå dieät Thaùnh ñeá nhö vaäy ta ñaõ chöùng. Tröôùc ñaây Ta chöa töøng nghe nhaõn sinh cho ñeán tueä sinh laø Khoå dieät ñaïo Thaùnh ñeá. Khoå dieät ñaïo Thaùnh ñeá nhö vaäy neân tu, Khoå dieät ñaïo Thaùnh ñeá nhö vaäy Ta ñaõ tu. Tröôùc ñaây Ta chöa töøng

nghe nhaõn sinh cho ñeán tueä sinh, Ta ñaõ bieát nhö thaät, ñoù laø Ba laàn chuyeån thaønh möôøi hai haønh phaùp luaân ñaëng thaønh Chaùnh giaùc voâ thöôïng. Khi Phaät giaûng noùi phaùp naøy, quaû ñaát rung chuyeån saùu caùch. Kieàu-traàn-nhö xa traàn lìa caáu, ôû trong caùc phaùp ñaït ñöôïc maét phaùp trong saïch. Ñöùc Phaät hoûi oâng Kieàu-traàn-nhö: OÂng hieåu chöa? OÂng hieåu chöa? OÂngKieàu-traàn-nhö traû lôøi: Baïch Ñöùc Theá Toân! Toâi ñaõ hieåu. Vò ñòa thaàn nghe roài baùo leân thaàn Hö khoâng, thaàn Hö khoâng baùo leân Töù Thieân vöông, Töù Thieân vöông baùo leân Ñao-lôïi thieân, nhö vaäy laàn löôït baùo ñeán trôøi Phaïm thieân: Nay Ñöùc Phaät ôû nôi Ba-la-naïi chuyeån baùnh xe phaùp voâ thöôïng, tröôùc ñaây chöa töøng ñöôïc chuyeån. Sa-moân, Baø-la-moân, Thieân, Ma, Phaïm, taát caû theá gian chöa heà ai chuyeån. Chö Thieân hoan hyû möa xuoáng baèng caùc loaïi hoa, ñeàu coù aùnh saùng nhö caùc ngoâi sao rôi xuoáng ñaát. Trong hö khoâng nhaïc trôøi troåi leân. Luùc aáy, Kieàu-traàn-nhö töø choã ngoài ñöùng daäy ñaûnh leã saùt chaân Phaät, baïch: - Baïch Ñöùc Theá Toân! Xin cho con xuaát gia thoï giôùi Cuï tuùc. Ñöùc Phaät noùi: - Laønh thay Tyø-kheo, laïi ñaây thoï giôùi Cuï tuùc, ôû trong phaùp luaät kheùo noùi cuûa Ta coù theå döùt heát taát caû khoå, tònh tu phaïm haïnh. Kieàu-traàn-nhö raâu toùc töï rôi xuoáng, caø sa maëc vaøo thaân, bình baùt böng nôi tay. Nhö vaäy laø Kieàu-traàn-nhö ñaõ ñöôïc xuaát gia thoï giôùi Cuï tuùc. Töø ñaây veà sau goïi laø A-nhaõ-kieàu-traàn-nhö. Ñöùc Phaät laïi vì boán ngöôøi kia noùi phaùp giaùo giôùi. Baït-ñeà, Baø-phaû hai ngöôøi ñaït ñöôïc maét phaùp trong saïch, thaáy phaùp ñaéc quaû. Thaáy phaùp ñaéc quaû roài, töø choã ngoài ñöùng daäy ñaûnh leã saùt chaân Phaät, baïch: - Baïch Ñöùc Theá Toân! Nguyeän cho con ñöôïc xuaát gia thoï giôùi Cuï tuùc. Ñöùc Phaät noùi: - Laønh thay Tyø-kheo! Cho ñeán caâu: Bình baùt böng nôi tay (nhö treân ñaõ noùi). Ñöùc Phaät laïi vì hai ngöôøi nöõa noùi phaùp giaùo hoùa, AÙt-beä, Ma-ha- naïp ñaït ñöôïc maét phaùp trong saïch, thaáy phaùp ñaéc quaû. Thaáy phaùp ñaéc quaû roài, töø choã ngoài ñöùng daäy kính leã saùt chaân Phaät, baïch:

SOÁ 1421 - LUAÄT DI SA TAÉC BOÄÂ HOØA HEÂ NGUÕ PHAÀN, Quyeån 15 355

- Baïch Ñöùc Theá Toân! Cho chuùng con ñöôïc xuaát gia thoï giôùi Cuï tuùc. Phaät noùi: - Laønh thay Tyø-kheo! Cho ñeán caâu: Bình baùt böng nôi tay (nhö treân ñaõ noùi). Ñöùc Phaät baûo naêm Tyø-kheo: - Caùc oâng moät loøng caàu chaùnh ñoaïn phieàn naõo, tröôùc ñaây Ta cuõng moät loøng caàu chaùnh ñoaïn phieàn naõo neân ñöôïc thaønh Chaùnh giaùc voâ thöôïng. Caùc oâng nghó theá naøo? Saéc laø thöôøng hay laø voâ thöôøng? Thöa Ngaøi: - Saéc laø voâ thöôøng. Laïi hoûi: - Neáu laø voâ thöôøng thì khoå hay vui? Thöa: - Laø khoå. Laïi hoûi: - Neáu laø khoå thì ngaõ hay phi ngaõ? Thöa: - Laø phi ngaõ. Thoï, töôûng, haønh, thöùc cuõng hoûi nhö vaäy, ñaùp cuõng nhö treân. Do ñoù, naøy caùc Tyø-kheo! Saéc duø trong, duø ngoaøi, duø quaù khöù, vò lai, hieän taïi ñeàu neân thaáy ñuùng nhö thaät laø phi ngaõ. Thoï, töôûng, haønh, thöùc cuõng nhö vaäy. Laø Thaùnh ñeä töû neân quaùn nhö vaäy, nhaøm chaùn, xa lìakhoâng nhieãm ñaém thì ñöôïc giaûi thoaùt, ñöôïc trí giaûi thoaùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, vieäc caàn laøm ñaõ laøm. Khi giaûng noùi phaùp nhö vaäy, naêm Tyø-kheo ñeàu döùt heát laäu hoaëc, ñaéc A-la-haùn. Baáy giôø trong theá gian coù

saùu vò A-la-haùn. Laïi coù con oâng Tröôûng giaû teân laø Da-xaù, baûn taùnh hieàn thieän, nhaøm chaùn muoán xa lìa theá gian, öa thích nghe phaùp. Ñöùc Theá Toân khôûi yù nieäm: Da-xaù, con oâng Tröôûng giaû kia seõ duøng loøng tin xuaát gia. Ñöùc Theá Toân beøn ñeán beân doøng soâng Baø-la, traûi coû nghæ laïi ñeâm. Khi aáy, con oâng Tröôûng giaû thoï höôûng naêm duïc roài, taïm thôøi nguû, taát caû kyõ nöõ cuõng ñeàu naèm nguû. Trong giaây laùt con oâng Tröôûng giaû thöùc daäy thaáy quang caûnh nôi nhaø mình nhö baõi tha ma, xem caùc kyõ nöõ nhö ngöôøi goã. Hoï goái leân nhau maø nguû, nöôùc muõi, nöôùc daõi töø trong mieäng chaûy ra. Ñaøn caàm, ñaøn saét, oáng tieáu, oáng saùo, ñoà ñaïc ngoån ngang, raát laø ñaùng sôï, sinh loøng nhaøm chaùn muoán xa lìa, beøn chaïy ñeán choã cha ôû, cuõng thaáy nhö vaäy, caøng sinh nhaøm chaùn muoán xa lìa, lieàn höôùng ñeán cöûa hoâng, cöûa töï nhieân môû, höôùng ñeán cöûa caùi vaø cöûa cuûa ñaïi thaønh cuõng ñeàu töï

nhieân môû. OÂng ñi quanh ñeán beân doøng soâng Baø La, cao gioïng keâu lôùn: Toâi ñang saàu khoå, khoâng coù choã nöông nhôø! Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân duoãi caùnh tay saéc vaøng vaãy goïi: Naøy ñoàng töû, ñeán ñaây! Ñaây laø choã yeân laëng khoâng coù saàu khoå! Da-xaù nghe tieáng noùi cuûa Phaät, taát caû saàu khoå boãng nhieân tieâu maát, beøn côûi ñoâi giaøy löu ly ñang mang ñeå nôi bôø soâng, loäi qua, ñeán choã Ñöùc Phaät. Töø xa, thaáy Ñöùc Theá Toân saéc dieän ñaëc bieät, nhö nuùi vaøng roøng, Da-xaù sinh taâm hoan hyû, ñeán nôi, ñaàu maët ñaûnh leã saùt chaân Phaät roài ngoài lui qua moät beân. Ñöùc Phaät vì Da-xaù giaûng noùi caùc phaùp vi dieäu, chæ veõ söï lôïi ích khieán cho vui möøng. Keá ñoù, Phaät noùi Töù ñeá: khoå, taäp, dieät, ñaïo. Da-xaù lieàn töø choã ngoài xa traàn lìa caáu, ñaït maét phaùp trong saïch. Sau ñaáy, ñaùm kyõ nöõ thöùc daäy, cuøng nhau tìm kieám Da-xaù, khoâng bieát ôû ñaâu, ñeán baùo vôùi cha meï cuûa Da-xaù. Cha meï oâng buûa ra tìm kieám khaép nôi, vaø rao truyeàn cho moïi ngöôøi: Ai bieát con toâi ôû ñaâu, toâi seõ duøng chieác aùo quyù giaù ñang maëc trong mình bieáu cho. Trong ñeâm, cha cuûa Da xaù ñeán nôi cöûa thaønh ñôïi cöûa thaønh môû môùi ra ñöôïc, thaáy daáu giaày beøn truy taàm theo. Khi tôùi beân bôø soâng thaáy ñoâi giaày löu ly ñeå nôi bôø, vöøa möøng, vöøa lo, lieàn boû ñoâi giaày, loäi qua soâng. Ñöùc Phaät töø xa troâng thaáy, sôï trôû ngaïi taâm thieän cuûa ngöôøi con, neân phöông tieän hoùa vaät caùch che khieán con thaáy cha maø cha khoâng thaáy con. Ngöôøi cha hoûi Ñöùc Phaät: Sa-moân coù thaáy con cuûa toâi hay khoâng? Ñöùc Phaät noùi: Neân ngoài nghæ ñaõ, neáu coù nôi ñaây thì lo gì khoâng thaáy. Nghe caâu noùi aáy, ngöôøi cha nghó: Chaéc Sa-moân khoâng noùi doái. Ngöôøi cha lieàn ñeán kính leã saùt chaân Phaät roài ngoài lui qua moät beân. Ñöùc Phaät vì ngöôøi cha giaûng noùi caùc pheùp maàu chæ veû söï lôïi ích, khieán vui möøng. Caùc phaùp Ñöùc Phaät ñaõ giaûng noùi ñoù laø luaän veà boá thì, luaän veà trì giôùi, luaän veà sinh thieân, vaø noùi naêm duïc laø toäi loãi, xuaát xinh caùc laäu hoaëc, taïi gia laø nhieãm oâ, xuaát gia laø khoâng vöôùng maéc. Ñöùc Phaät noùi caùc phaùp trôï ñaïo Boà-ñeà roài, giaûng noùi caùc phaùp maø chö Phaät thöôøng noùi laø khoå, taäp, taän, ñaïo. OÂng ta lieàn töø choã ngoài xa traàn lìa caáu, ñaït ñöôïc maét phaùp trong saïch, thaáy phaùp ñaéc quaû. Thaáy phaùp ñaéc

quaû roài, thoï ba töï quy, keá tieáp thoï naêm giôùi. Trong chuùng Öu-baø-taéc, cha con oâng Da-xaù laø ngöôøi ñaàu tieân thoï ba quy, naêm giôùi. Da-xaù nghe Ñöùc Phaät vì cha mình giaûng noùi phaùp boán chaân ñeá, laäu hoaëc heát, taâm yù thoâng giaûi. Sau ñoù, Ñöùc Phaät khieán cho cha con hai beân thaáy nhau. Ngöôøi cha noùi vôùi con: Con neân veà laïi nhaø, meï cuûa con maát con, öu saàu muoán cheát! Ñöùc Phaät noùi vôùi ngöôøi cha: Neáu ngöôøi naøo ñaõ giaûi thoaùt khoûi laäu hoaëc thì coù theå trôû veà ñeå thoï

duïc hay khoâng? Ngöôøi cha traû lôøi: - Khoâng theå. Ñöùc Phaät daïy: Khi toâi vì oâng giaûng noùi phaùp, Da-xaù quaùn caùc phaùp laäu hoaëc heát, taâm ñöôïc giaûi thoaùt. Ngöôøi cha baïch Phaät: - Ñöùc Phaät vì toâi noùi phaùp, khieán cho Da-xaù thu ñöôïc thieän lôïi. Khi aáy, Da-xaù töø choã ngoài ñöùng daäy, baïch Phaät: - Baïch Ñöùc Theá Toân! Cho con xuaát gia thoï giôùi Cuï tuùc. Ñöùc Phaät daïy: - Laønh thay, ñeán ñaây Tyø-kheo! Cho ñeán caâu: Bình baùt böng nôi tay (nhö treân). Baáy giôø trong theá gian coù baûy vò A-la-haùn. Khi aáy, cha oâng Da-xaù töø choã ngoài ñöùng daäy, ñaûnh leã saùt chaân Phaät, baïch Phaät: Cuùi xin Ñöùc Theá Toân cuøng Da-xaù nhaän böõa cuùng döôøng vaøo ngaøy mai taïi nhaø con. Ñöùc Phaät nhaän lôøi baèng söï im laëng. OÂng ta ñaûnh leã saùt chaân Phaät, nhieãu ba voøng roài caùo lui. Sau khi trôû laïi nhaø, oâng cho söûa soaïn ñaày ñuû thöùc aên thöùc uoáng myõ vò. Ñeán giôø, Ñöùc Phaät cuøng oâng Da-xaù ñaép y böng baùt ñeán nhaø, an toïa nôi toøa. Vôï choàng Tröôûng giaû töï tay sôùt thöùc aên, aên roài Phaät duøng nöôùc uoáng vaø nöôùc röûa raát chu ñaùo. Baø laáy chieác gheá nhoû ngoài tröôùc Phaät. Ñöùc Phaät noùi: - Naøy coâ! Coâ neân quy y Phaät, quy y Phaùp vaø quy y Tyø-kheo Taêng. Vôï choàng oâng Tröôûng giaû lieàn thoï ba quy y vaø keá ñoù thoï naêm giôùi. Nhö vaäy, vôï oâng Tröôûng giaû, meï cuûa Da-xaù laø ngöôøi ñaøn baø ñaàu tieân thoï ba quy y vaø naêm giôùi. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân vì meï oâng Da-xaù vaø caû nhaø lôùn nhoû, giaûng noùi caùc phaùp dieäu, chæ veõ söï lôïi ích, khieán hoï vui möøng. Taát caû ñeàu xa traàn lìa caáu, ñaït ñöôïc maét phaùp trong saïch, thaáy phaùp ñaéc quaû. Thaáy phaùp ñaéc quaû roài, ñeàu thoï ba quy y vaø naêm giôùi. Da-xaù coù boán ngöôøi baïn, moät teân laø Maõn-tuùc, hai teân laø Thieän- baùc, ba teân laø Ly-caáu, boán teân laø Ngöu-chuû, nghe Da-xaù xuaát gia tu phaïm haïnh choã cuûa Sa-moân Cuø-ñaøm, ñeàu cuøng baøn noùi: Ñaïo naøy chaéc laø hôn heát neân khieán cho keû haøo toäc khoâng ñoaùi hoaøi ñeán ñòa vò vinh hoa

cuûa ñôøi. Chuùng ta coù theå cuøng ñeán choã Ñaïi Sa-moân ñeå tu phaïm haïnh. Boán ngöôøi beøn ñeán choã Da-xaù, vôùi taâm hoàn moä ñaïo, hoûi: Nôi baïn tu phaïm haïnh, coù khaû naêng ñaày ñuû cho söï toái thaéng hay khoâng? Da-xaù ñaùp: - Ñaïo naøy laø voâ löôïng toái thaéng. Da-xaù beøn daãn boán ngöôøi ñeán choã Ñöùc Phaät, ñaûnh leã saùt chaân Phaät roài ngoài qua moät beân. Ñöùc Phaät vì hoï giaûng noùi caùc phaùp nhieäm maàu, chæ veõ söï lôïi ích, khieán ñöôïc vui veû. Caû boán ngöôøi töø nôi choã ngoài, ñeàu xa traàn lìa caáu, ñaït ñöôïc maét phaùp trong saïch,

thaáy phaùp ñaéc quaû roài, ñaûnh leã saùt chaân Phaät, baïch: - Cuùi xin Ñöùc Theá Toân cho chuùng con xuaát gia thoï Giôùi Cuï tuùc. Ñöùc Phaät noùi: - Laønh thay, ñeán ñaây caùc Tyø-kheo! Cho ñeán caâu: Bình baùt böng nôi tay (nhö treân). Thoï giôùi chöa bao laâu, sieâng tu khoâng bieáng nhaùc, hoï ñaéc quaû A- la-haùn. Luùc aáy trong theá gian coù möôøi moät vò A-la-haùn. OÂng Da-xaù tröôùc kia giao du laïi coù naêm möôi ngöôøi quen, nghe oâng ta xuaát gia tu phaïm haïnh vôùi Sa-moân Cuø-ñaøm, cuøng nhau baøn tính roài ñi xuaát gia... cho ñeán caâu ñaéc quaû A-la-haùn (nhö treân). Baáy giôø treân theá gian coù saùu möôi moát vò A-la-haùn. OÂng thaày töôùng A-di bieát Boà-taùt thaønh Phaät, seõ chuyeån baùnh xe phaùp trong vöôøn Loäc Uyeån nôi ôû cuûa Tieân nhaân, nöôùc Ba-la-naïi. OÂng ta laïi nghó: Sau khi ta qua ñôøi, trong caùc ñeä töû cuûa ta, Ma-naïp Na-la seõ keá thöøa ta, caùc vaät phaåm cuùng döôøng ta seõ thuoäc veà haén. Chaéc haén tham ñaém khoâng löu yù maø nhôù ñeán vieäc Ñöùc Phaät ra ñôøi. Nay ta neân ñeán beân vöôøn Loäc Uyeån caát nhaø ôû, giaùo duïc haén moãi ngaøy Ba laàn nhôù ñeán vieäc Ñöùc Phaät seõ ra ñôøi vaø daën: Neáu khi Phaät xuaát theá con neân ñeán tu phaïm haïnh nôi Ngaøi. Nghó xong lieàn thöïc hieän vaø giaùo duïc ñeä töû nhö yù nieäm. Khoâng bao laâu A-di qua ñôøi, quaû thöïc Na-la nhaän ñöôïc vaät cuùng döôøng, taâm tham ñaém saâu ñaäm, khoâng heà nghó ñeán vieäc Ñöùc Phaät seõ ra ñôøi. Khi aáy, Long vöông Y-la-baùt coù nhöõng suy nghó: Xöa kia Ñöùc Phaät Ca-dieáp coù huyeàn kyù vôùi Ta: "Ñôøi ñöông lai sau traêm ngaøn vaïn öùc naêm, Ñöùc Phaät Thích Ca Maâu Ni xuaát hieän ôû ñôøi, Ngaøi seõ huyeàn kyù cho ngöôi veà thôøi gian thoaùt khoûi thaân roàng". Nay chính laø luùc ta neân ñeán ñeå gaëp Ñöùc Phaät. Roàng kia vì caàn gaëp Phaät neân trong saùu ngaøy chay, thöôøng ôû trong soâng Haèng duøng baùt baèng vaøng ñöïng ñaày thoùc baèng baïc, duøng baùt baèng baïc ñöïng ñaày thoùc baèng vaøng, laïi trang söùc loäng laãy cho hai ngöôøi

SOÁ 1421 - LUAÄT DI SA TAÉC BOÄÂ HOØA HEÂ NGUÕ PHAÀN, Quyeån 15 359

con gaùi maø noùi keä: Vua naøo treân caùc Vua? Baäc naøo nhieãm cuøng khoâng? Laøm sao ñöôïc voâ caáu? Ngöôøi naøo goïi laø ngu? Ngöôøi naøo bò doøng cuoán? Ñöôïc gì goïi laø trí? Laøm sao doøng khoâng cuoán? Ñeå goïi laø giaûi thoaùt? Long vöông noùi baøi keä naøy roài nghó: Neáu ai coù theå giaûi ñöôïc baøi keä naøy thì töùc laø Phaät, neáu ai nghe töø Ñöùc Phaät thì hoï seõ chæ cho ta ôû choã Phaät ôû. Nay ta khoâng thaáy coù Sa-moân, Baø-la-moân, chö Thieân, Ma, Phaïm taát caû trong theá gian giaûi ñöôïc baøi keä naøy. Nghó nhö vaäy roài lieàn rao truyeàn: Neáu ai coù theå giaûi ñöôïc baøi keä aáy toâi seõ bieáu cho baùt baèng vaøng, baïc ñöïng luùa baèng baïc, vaøng vaø hai ngöôøi con gaùi naøy. Luùc aáy, coù quaù nhieàu Sa-moân, Baø-la-moân, Tröôûng giaû, Cö só tranh nhau muoán vì Long vöông giaûi baøi keä naøy. Long vöông noùi keä khoâng ai giaûi ñöôïc. Baáy giôø Ma-naïp Na-la laø ngöôøi ñöôïc nöôùc Ma-kieät toân kính. Moïi ngöôøi noùi: Ma-naïp naøy coù tri kieán lôùn, chaéc coù theå giaûi ñöôïc, beøn cuøng ñeán yeâu caàu. Ma-naïp suy nghó: Ta ñöôïc caû nöôùc toân kính, neáu noùi khoâng giaûi ñöôïc thì bò moïi ngöôøi boû rôi. Tuy ta chöa giaûi ñöôïc nhöng taïo phöông tieän ñeå baûo toàn danh döï, neân traû lôøi: Moïi ngöôøi cuøng toâi ñeán choã Long vöông, toâi seõ giaûi cho. Theá laø moïi ngöôøi cung

kính vaây quanh Ma-naïp cuøng ñeán choã Long vöông noùi: Long vöông noùi keä, toâi seõ giaûi ñaùp cho. Long vöông lieàn noùi keä. Ma-naïp noùi: Baøi keä naøy raát deã hieåu, sau baûy ngaøy toâi seõ giaûi ñaùp. Ma-naïp beøn ñoïc thuoäc baøi keä, roài tröôùc heát ñem ñeán hoûi Sa-moân, Baø-la-moân, Luïc sö Baát-la Ca-dieáp v.v... Taát caû ñeàu khoâng ai giaûi ñöôïc, hoï ñeàu caùu gaét maéng laø doái traù, quyû quyeät, hoaëc noùi laø voâ nghóa, muoán duøng thuû ñoaïn daáu bôùt chöõ ñeå khoâng giaûi ñöôïc. Ma- naïp laïi nghó: Xöa kia thaày ta baûo ta: Phaät seõ xuaát theá neân ñeán ñoù ñeå tu phaïm haïnh. Nay Sa-moân Cuø-ñaøm ôû nôi vöôøn Nai chaéc coù theå giaûi ñöôïc, ta neân ñeán hoûi. Nhöng, Ma-naïp laïi nghó: Luïc sö laø haïng thaâm nieân, baùc hoïc coøn chöa giaûi ñöôïc huoáng laø Sa-moân Cuø-ñaøm tuoåi nhoû, môùi xuaát hieän laøm sao giaûi ñöôïc. Tuy vaäy, Ma-naïp laïi coù suy luaän: Thoâng minh hay ngu toái laø ñieàu töï nhieân, khoâng theå döïa vaøo tuoåi taùc, Cuø-ñaøm tuy nhoû nhöng khoâng theå khinh ñöôïc. Nghó roài, beøn ñeán choã Phaät, ñaûnh leã saùt chaân roài ñöùng qua moät beân, noùi baøi keä cuûa Long vöông ñeå hoûi Ñöùc Phaät. Ñöùc Phaät lieàn duøng keä traû lôøi:

SOÁ 1421 - LUAÄT DI SA TAÉC BOÄÂ HOØA HEÂ NGUÕ PHAÀN, Quyeån 15 360

Vua thöù saùu treân heát Ngöôøi bò nhieãm cuøng khoâng Khoâng nhieãm laø khoâng caáu Ngöôøi nhieãm goïi laø ngu. Ngöôøi ngu bò doøng cuoán Ngöôøi döùt ñöôïc laø trí Boû doøng khoâng trôû laïi Nhö theá laø giaûi thoaùt. Ma-naïp nghe noùi baøi keä roài khaúng ñònh ñaây laø trí thaâm dieäu cuûa Phaät, lieàn tuïng taäp thoï trì. Ngaøy thöù baûy ñeán choã Long vöông, khi aáy taùm möôi boán ngaøn ngöôøi tuï taäp hai beân bôø soâng Haèng ñeå nghe Ma-naïp giaûng noùi nghóa baøi keä. Ma-naïp noùi vôùi Long vöông: Ngöôi noùi baøi keä cuûa ngöôi tröôùc. Long vöông ñoïc baøi keä. Ma-naïp lieàn noùi baøi keä ñaõ ñöôïc nghe nôi Ñöùc Phaät ñeå giaûng giaûi. Long vöông nghe baøi keä hoan hyû voâ cuøng, nghó: Phaät ñaõ ra ñôøi, nay ta nhôø vaán ñeà naøy maø ñöôïc thaáy Phaät. Vì sao? Ta khoâng thaáy coù Sa-moân, Baø-la-moân, Ma, Phaïm, taát caû trong theá gian ai coù theå giaûi ñöôïc nghóa aáy. Nghó nhö vaäy roài, hoûi Ma- naïp: OÂng neân noùi thaät vôùi toâi. Baøi keä oâng vöøa noùi laø oâng nghe töø ai? Vì hieän nay toâi chöa thaáy Sa-moân, Baø-la-moân, taát caû theá gian ngöôøi naøo coù theå noùi baøi keä naøy, chæ töø Ñöùc Phaät. OÂng nghe töø Ñöùc Phaät phaûi khoâng? Ma-naïp noùi: Toâi xin noùi thaät vôùi oâng, Ñöùc Phaät ñaõ xuaát theá, toâi nghe töø Ngaøi. Long vöông vui möøng hoûi: Nay Ñöùc Phaät ôû ñaâu, toâi muoán yeát kieán Ngaøi. Ma-naïp quyø goái ñöa tay maët chæ veà höôùng Ñöùc Phaät ôû, noùi: Hieän nay Ñöùc Phaät ñang ôû ñoù. Long vöông caøng theâm vui möøng, Ba laàn xöng taùn: Nam moâ Nhö Lai ÖÙng Cuùng Ñaúng Chaùnh Giaùc. Long vöông noùi vôùi Ma-naïp: OÂng coù theå ñöa toâi ñeán choã Phaät ñeå thaêm hoûi Ñöùc Theá Toân ñöôïc khoâng? Ñöôïc, Ma-naïp traû lôøi. Long vöông lieàn hieän laïi thaân hình, thaân theå daøi lôùn, con maét nhö caùi bình baùt to, hôi thôû nhö saám, mieäng tuoân ra hoûa quang, ngöôïc doøng nöôùc maø ñi. Taùm möôi boán ngaøn ngöôøi cuøng ñeàu tuøy tuøng. Khi ñeán nôi baõi nhoû, Long vöông laïi hoùa laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông, leân bôø ñeán choã Ñöùc Phaät. Töø xa thaáy Ñöùc Phaät dung maïo ñaëc thuø gioáng nhö nuùi vaøng, Long vöông hoan hyû caøng taêng

theâm loøng kính trong voâ löôïng. Ñöùc Phaät thaáy Long vöông lieàn goïi teân: Laønh thay! Long vöông Y-la-baùt ñeán ñaây! Long vöông nghe roài laïi theâm vui möøng kính troïng, nghó: Ñöùc Theá Toân bieát teân ta! Thieän Theä bieát teân ta! Long vöông ñaûnh leã saùt chaân Phaät roài ñöùng lui qua moät beân, noùi baøi keä ñoù ñeå thöa hoûi Ñöùc Phaät. Ñöùc

Phaät noùi laïi baøi keä ñaõ noùi vôùi Ma-naïp. Long vöông nghe roài, tröôùc heát raát hoan hyû, sau laïi buoàn khoùc. Ñöùc Phaät hoûi Long vöông: - Taïi sao chæ trong choác laùt vui ñoù roài laïi buoàn ñoù? Long vöông thöa: Baïch Ñöùc Theá Toân! Con nhôù ñôøi quaù khöù, con tònh tu phaïm haïnh choã Ñöùc Phaät Ca-dieáp. Thôøi gian sau, con caàm moät caønh hoa maøu tím ñeán choã Phaät Ca-dieáp, hoûi: Baïch Theá Toân! Neáu Tyø-kheo laøm cheát loaïi caây coû naøy thì maéc nhöõng toäi gì? Phaät Ca-dieáp noùi: Do nhaân duyeân aáy coù theå bò ñoïa vaøo ñòa nguïc raát khoå. Con nghe caâu noùi aáy khoâng tin, khoâng kính. Con laïi ñaâm vaøo laù caây Y La vôùi yù nghó: Thöû xem coù quaû baùo theá naøo. Cuoái cuøng, con khoâng boû aùc kieán aáy, cuõng khoâng saùm hoái vaø sau khi cheát sinh vaøo trong loaøi roàng soáng laâu. Do nghieäp aáy, neân con mang teân laø roàng Y-la-baùt. Sau khi thoï thaân roàng roài, con trôû laïi hoûi Ñöùc Phaät Ca-dieáp: Khi naøo con seõ thoaùt khoûi thaân roàng naøy? Ñöùc Phaät Ca- dieáp noùi: Ñôøi ñöông lai, sau traêm ngaøn vaïn öùc naêm, coù Ñöùc Phaät Thích Ca Maâu Ni xuaát hieän ôû ñôøi, Ngaøi seõ cho ngöôi bieát khi naøo thoaùt khoûi thaân roàng. Nay con ñaõ thaáy ñöôïc Ñöùc Theá Toân sinh taâm hy höõu, môùi bieát lôøi noùi cuûa chö Phaät khoâng dö hoái, neân con haân hoan. Con laïi nghó xöa kia do traùi lôøi Phaät daïy nay laïi khoâng theå thoï minh giôùi cuûa Phaät, cho neân con buoàn khoùc. Roàng laïi baïch Phaät: - Nguyeän xin Theá Toân cho con bieát khi naøo toâi thoaùt khoûi thaân roàng naøy? Ñöùc Phaät daïy: Ñôøi vò lai sau traêm ngaøn öùc vaïn naêm coù Ñöùc Phaät Di Laëc xuaát hieän ôû ñôøi, khi aáy ngöôi ñöôïc thoaùt khoûi thaân roàng, xuaát gia thoï giôùi, roäng tu phaïm haïnh, döùt heát khoå. Ñöùc Phaät cho roàng thoï ba quy y, laøm Öu-baø-taéc. Phaät laïi vì taùm möôi boán ngaøn ngöôøi giaûng noùi caùc phaùp vi dieäu, chæ veõ söï lôïi ích, khieán cho hoï vui möøng, nhö noùi veà phaùp boá thí… cho ñeán xuaát ly laø nieàm vui. Hoï hoan hyû roài, Phaät laïi vì hoï giaûng noùi caùc phaùp chö Phaät thöôøng noùi laø khoå, taäp, taän, ñaïo. Taùm vaïn boán möôi ngaøn ngöôøi ñeàu töø choã ngoài xa traàn lìa caáu, ñaït maét phaùp trong saïch, thaáy phaùp ñaéc quaû, thaáy phaùp ñaéc quaû roài thoï ba quy y, tieáp theo thoï naêm giôùi. Khi aáy, Long vöông noùi vôùi Ma-naïp: Nay oâng ñaâu caàn gì ñeán Long nöõ nöõa? Long nöõ nhieàu saân haän, hoaëc duøng löûa ñoäc, laøm haïi cho nhau, tuy oâng caàn vaøng baïc vaät baùu, toâi

seõ bieáu heát cho oâng. Ma-naïp noùi: Thoâi ñi, Long vöông! Toâi khoâng caàn Long nöõ, cuõng khoâng caàn vaøng baïc. Toâi nghe Ñöùc Phaät noùi baøi keä sau cuøng neân lìa ham muoán cuûa coõi duïc roài. Ñöùc Phaät thuyeát phaùp roài, noùi vôùi Long vöông: - OÂng coù theå trôû veà choã ôû. Long vöông vaâng lôøi ñaûnh leã vaø

caùo lui. Sau khi Long vöông ñi, Ma-naïp ñeán tröôùc Ñöùc Phaät, ñaûnh leã saùt chaân, roài baïch: Baïch Ñöùc Theá Toân! Nguyeän cho con xuaát gia thoï giôùi Cuï tuùc. Ñöùc Phaät daïy: - Laønh thay ñeán ñaây Tyø-kheo! Cho tôùi caâu: Bình baùt böng nôi tay (nhö tröôùc). Xuaát gia chöa bao laâu, Ma-naïp sieâng naêng tu haønh khoâng bieáng nhaùc, ñaït quaû A-la-haùn. Baáy giôø trong theá gian coù saùu möôi hai vò A- la-haùn. Khi aáy, Ñöùc Theá Toân töø vöôøn Nai tuaàn töï du hoùa ñeán röøng Ta La, ngoài döôùi taøng caây. Caùch röøng khoâng xa, coù moät khu vöôøn ñeå daïo chôi. Luùc naøy, coù ba möôi ngöôøi ñoàng baïn ñöa vôï ñeán nôi vöôøn ñeå vui chôi, trong soá ñoù coù moät ngöôøi chöa vôï, thueâ moät daâm nöõ, cho möôïn y phuïc toát maëc, cuøng nhau daïo chôi nôi vöôøn naøy, cuoäc tình vöøa ñeán ñænh cao, ngöôøi daâm nöõ ñöôïc maëc ñoà toát ñeïp kia thình lình chaïy troán thoaùt thaân. Ñaùm thanh nieân cuøng nhau truy taàm, ñeán röøng Ta La, töø xa troâng thaáy Ñöùc Theá Toân dung maïo ñónh ñaïc gioáng nhö nuùi vaøng, loøng hoï bò cheá ngöï cho laø hieám thaáy, hoï cuøng ñeán choã Phaät, ñaûnh leã saùt chaân, roài ngoài qua moät beân vaø hoûi Phaät: - Ñaïi Sa-moân coù thaáy moät ngöôøi nöõ ñeán ñaây khoâng? Ñöùc Phaät hoûi laïi: - Töï tìm mình vaø tìm moät ngöôøi khaùc, ñieàu naøo neân laøm? Ñaùm thanh nieân thöa: - Töï tìm laáy mình hôn laø tìm ngöôøi nöõ. Ñöùc Phaät daïy: - Caùc ngöôøi ngoài laïi ñaây ta giaûng noùi phaùp cho nghe. Hoï vaâng lôøi kính leã roài ngoài. Ñöùc Phaät vì hoï giaûng noùi caùc phaùp vi dieäu, chæ veõ söï lôïi ích ñeå hoï vui möøng... cho ñeán caâu: Khoå, taäp, taän, ñaïo. Ba möôi ngöôøi ñeàu xa traàn lìa caáu, ñaït maét phaùp trong saïch, thaáy phaùp ñaéc quaû. Thaáy phaùp ñaéc quaû roài, baïch Phaät:

- Xin cho chuùng con xuaát gia thoï giôùi Cuï tuùc. Ñöùc Phaät daïy: - Laønh thay, ñeán ñaây caùc Tyø-kheo!... cho ñeán caâu: Ñaéc quaû A-la- haùn, cuõng nhö treân. Khi aáy, trong theá gian coù chín möôi hai vò A-la-haùn. Baáy giôø, laïi coù saùu möôi ngöôøi laøm vieäc hoân nhaân ñi qua röøng Ta La, töø xa thaáy Ñöùc Theá Toân dung maïo ñónh ñaïc gioáng nhö nuùi vaøng, beøn ñeán tröôùc Ñöùc Phaät ñaûnh leã saùt chaân. Ñöùc Phaät vì hoï giaûng noùi phaùp... cho ñeán caâu: Ñaéc quaû A-la-haùn, ñeàu nhö tröôùc. Luùc naøy, theá gian coù moät traêm naêm möôi hai vò A-la-haùn.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.